

BOEKBESPREKINGEN

INLEIDING TOT DE CONTROLE DER GEMEENTEFINANCIËN

J. F. Schroevers
Tweede druk 1960

door A. van Dongen

Dit werk, dat blijkens het voorwoord bedoeld is als een inleiding voor studerende en assistenten bij gemeentelijke controlediensten, bestaat uit een viertal afdelingen, t.w. algemeen gedeelte, algemene dienst c.a., takken van dienst en gesubsidieerde instellingen. De beide laatstgenoemde afdelingen vormen een belangrijke uitbreiding (117 pag.) van de in 1949 verschenen eerste druk. In de twee andere afdelingen is een aantal wijzigingen aangebracht, waardoor b.v. het hoofdstuk Interne Controle werd verbeterd en tevens rekening werd gehouden met inmiddels tot stand gekomen wetswijzigingen e.d., die voor de controle van gemeenten van belang zijn.

Het eerste gedeelte is vnl. gewijd aan de algemene beginselen van de controle. Dat de behandeling hiervan in ca 40 pag. slechts zeer summier kan zijn heeft schrijver zich blijkens het voorwoord wel gerealiseerd; daarin zegt hij mer dit gedeelte te beogen studerende enig inzicht in de controleleer te verschaffen.

Het is niet eenvoudig de begrenzing aan te geven van de stof, welke onderwerp van bespreking moet uitmaken om de kennis en het inzicht van de desbetreffende assistenten op het voor hen gewenste peil te brengen. Niettemin meen ik dat het o.m. aanbeveling zou hebben verdiend dat in het algemene deel een systematische behandeling zou hebben plaats gevonden van onderwerpen als controle van vorderingen en schulden, controle van de geldbeweging, cijferbeoordeling. Overigens moet gezegd worden dat dit deel blijk geeft van een gefundeerde kennis van de grondslagen van de controleleer.

In de drie volgende afdelingen zijn uitvoerig de werkzaamheden beschreven, welke moeten worden verricht bij de controle van de algemene dienst van een gemeente, van de takken van dienst (in het bijzonder gas-, water- en electriciteitsbedrijven) en van gesubsidieerde instellingen (met een afzonderlijk hoofdstuk over de controle van woningcorporaties). De auteur is er in het algemeen goed in geslaagd een duidelijke en vaktechnisch verantwoorde beschrijving te geven van de toe te passen controletechniek. De bestudering van deze gedeelten door assistenten bij gemeentelijke accountantsdiensten onder leiding van een deskundige docent zal hun kennis en inzicht in belangrijke mate ten goede komen; voorwaarde hierbij is wel dat

zij reeds een behoorlijke comptabele kennis bezitten.

Aan de aantekeningen bij het lezen van het boek gemaakt ontleen ik het volgende.

Van hoofdstuk III heeft ongeveer een halve bladzijde betrekking op de leer van de Amsterdamse School en die van de Rotterdamse School, waarbij tevens het onderscheid in publieke taak en private taak van de accountant ter sprake komt. Het wil mij voorkomen dat deze passage beter had kunnen worden weggelaten; degenen voor wie het boek bestemd is, zal de zeer summier uiteenzetting weinig zeggen, terwijl de genoemde onderwerpen voor hen ook nauwelijks betekenis hebben. In hetzelfde hoofdstuk worden enkele kritische opmerkingen gemaakt over de leer van het gewekte vertrouwen. Mijn bezwaar hiertegen is, dat de geuite critiek slechts zeer beknopt is gemotiveerd, met voorbijgaan aan wat ter zake in de literatuur over de bestreden punten is gezegd. In het kader van een zo beknopte behandeling van de controleleer is een kritische uiteenzetting van de vertrouwensleer m.i. niet op haar plaats.

Op pag. 25 geeft schrijver als zijn mening te kennen dat de gemeente-accountant zich in zijn verslag nopens het onderzoek van de gemeenterekening moet beperken tot de rechtmatigheid. Indien de accountant opmerkingen meent te moeten maken over de doelmatigheid, dan doet hij dit, aldus de schrijver, in zijn adviserende functie. Deze opmerkingen moet de accountant ter kennis brengen van het college van B. en W., doch mogen niet worden opgenomen in het verslag van de accountant over de gemeenterekening; de gemeenteraad en Gedeputeerde Staten, welke beide van het verslag kennis nemen, hebben niet het recht te worden ingelicht over hetgeen de accountant aan B. en W. heeft meegedeeld omtrent aangelegenheden betreffende de doelmatigheid van het beheer.

Ik betwijfel of deze opvatting juist is. Zij betekent dat aan de Raad en Gedeputeerde Staten wel opmerkingen over de rechtmatigheid van de rekeningcijfers moeten worden meegedeeld, doch dat deze organen geen kennis zouden mogen dragen van opmerkingen over de doelmatigheid van de beleidsuitvoering. Het moet m.i. zeer onbevredigend worden geacht, dat door de accountant geconstateerde beheershandelingen, welke duidelijk in strijd zijn met de eisen van een sober en efficiënt beheer, alleen ter kennis van de beheerders zelf zouden mogen komen.

Naar mij is gebleken, wordt het standpunt van de auteur in de kring van gemeente-accountants niet algemeen gedeeld en in de

praktijk ook niet algemeen toegepast. Er zij in dit verband vermeld, dat het controleorgaan van de Rijksoverheid, dat met de controle van de Rijksrekening is belast, de Algemene Rekenkamer, in zijn jaarlijkse openbare verslagen niet alleen ingaat op de rechtmatigheid der uitgaven en ontvangsten, doch ook kritische opmerkingen maakt over ondoelmatig beheer. Intussen moet worden opgemerkt dat de positie van de Algemene Rekenkamer door haar onafhankelijkheid zowel van de Uitvoerende Macht als van het Parlement, en door de vaststelling van haar taak en bevoegdheden bij de wet, duidelijker en beter geregeld is dan die van de in de gemeentewet genoemde deskundige. Hierbij moet worden bedacht dat de gemeente-accountant behalve externe controleur (wat betreft de controle van de gemeenterekening) tevens controleur en adviseur is van B. en W., aan welk college hij hiërarchisch ondergeschikt is. Het is dan ook begrijpelijk dat meermalen de mening is geuit dat de deskundige, belast met de externe controle, niet in dienst van de gemeente zou mogen zijn (o.a. in het Voorlopig Verslag van de Eerste Kamer over het ontwerp van de hierna vermelde wet van 13 december 1950).

Bij de wijziging van de gemeentewet, welke plaats vond bij de wet van 13 december 1950, Stbl. K 575, is het voorschrift van controle door een deskundige van de rekeningen van takken van dienst (gemeentebedrijven) uitgebreid tot de gemeenterekening. Schrijver betreurt het dat toen niet de bepaling is opgenomen - zoals tot die wijziging voor de bedrijven gold - dat de rekeningen moeten worden voorzien van een „deugdelijkheidsverklaring”. Met dit standpunt ben ik het volledig eens. De mogelijkheid bestaat thans dat de accountant een „verslag van bevindingen” uitbrengt, waarin niet uitdrukkelijk wordt gezegd dat de rekening door hem wordt goedgekeurd, event. met bepaalde voorbehouden. Een dergelijk verslag voldoet niet aan de normen van een vaktechnisch verantwoord wijze van rapporteren (vgl. o.a. artikel 9 van het Reglement van Arbeid van het Niva).

Op pag. 37 wordt gesteld dat het gebruik van saldobiljetten o.m. is aan te bevelen bij langlopende vorderingen uit hypothecaire leningen; op pag. 261 staat iets dergelijks. Ik wil hierbij aantekenen dat voor de controle van deze vorderingen het werken met saldobiljetten normaliter *noodzakelijk* is.

In de paragraaf over de controle van de jaarrekeningen van gas-, water- en electriciteitsbedrijven wordt ten aanzien van de voorraden grond- en hulpstoffen en bijproducten gezegd (pag. 217) dat, indien een juiste voorraadopneming op bepaalde tijdstippen niet

mogelijk is, de controleur een voorbehoud zal maken. M.i. zal een voorbehoud in dit geval in het algemeen niet geoorloofd zijn, omdat de draagwijdte ervan niet vaststaat.

Het maken van een voorbehoud komt ook ter sprake op pag. 260, waar bij de behandeling van de controle van gesubsidieerde instellingen gesteld wordt dat het voorbehoud t.a.v. de verantwoording van giften als een schoolvoorbeeld van een voorbehoud kan worden aangemerkt. Dat hier van een schoolvoorbeeld kan worden gesproken, lijkt mij niet juist. In „De Accountant” van november 1952 (pag. 67) en augustus 1953 (pag. 39-42) is het probleem van het maken van een voorbehoud omtrent de jaarrekening van een charitatieve instelling aan de orde geweest; daaruit blijkt dat het geen algemeen aanvaard standpunt is dat hier met betrekking tot de verantwoorde giften een voorbehoud op zijn plaats zou zijn.

Bovenstaande kritische opmerkingen doen geen afbreuk aan mijn grote waardering voor het - op heldere en vlotte wijze geschreven - werk van de heer Schroevers. Duidelijk blijkt dat hier iemand uit de praktijk aan het woord is, die zich goed bewust is geweest van de moeilijkheden welke onder ogen moeten worden gezien om de controle bij gemeenten op vaktechnisch verantwoorde wijze te doen plaats vinden.

Daar in het boek ook wordt ingegaan op de administratieve organisatie, de beheersvoorschriften e.d. van de besproken gemeentendiensten, kan het ook worden aanbevolen voor raadpleging door hen, die incidenteel met de controle van gemeenten te maken hebben; dit is b.v. het geval met een aantal accountants en andere controlerende ambtenaren in dienst van het Rijk.

Bij de bestudering van het boek moet men wel tot de slotsom komen, dat de taak van de gemeente-accountant zeer omvangrijk en veelzijdig is. Het brede terrein waarover de gemeentelijke activiteiten zich uitstrekken, is tegenwoordig zeer gedifferentieerd en de aard van die activiteiten brengt mee, dat de daarop uit te oefenen controle dikwijls verre van eenvoudig is. Als men voorts in aanmerking neemt dat de gemeente-accountant ook een ruime adviserende taak heeft, dan ligt de conclusie voor de hand dat hij aan hoge eisen van vakbekwaamheid moet voldoen. Er is m.i. geen enkele reden om deze eisen lager te stellen dan die voor accountants in Rijksdienst, voor wie sedert 1950 de academisch accountantsopleiding of de volledige Niva-opleiding voorwaarde is voor benoeming. Uit blz. 58 en 99 van het besproken boek heb ik de indruk gekregen dat de schrijver het hiermede in beginsel eens is.

FISCALE PROBLEMEN BIJ FUSIES VAN N.V.EN IN NEDERLAND EN IN ENKELE ANDERE LANDEN

door A. F. Tuk

In geschrift no. 16 van fiscale monografieën Uitgave N.V. Uitg. Mij. Æ. Kluwer heeft Mr. M. V. M. van Leeuwe beschouwingen gewijd aan de fiscale problemen bij fusies van naamloze vennootschappen en wel in het bijzonder voor vennootschapsbelasting, inkomstenbelasting en registratierecht voor wat Nederland betreft.

Er is ook gezien hoe in Duitsland, Frankrijk en België dezelfde problemen worden behandeld waardoor de blik verruimd is en het onderwerp op een breder vlak is gebracht. Over het buitenland schrijft hij van blz. 115 tot blz. 179. Voor de schrijver heeft het als proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor in de Rechtsgeleerdheid aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam gediend.

Het proefschrift is in de fiscale monografieën opgenomen om vele geïnteresseerden met name directieleden van N.V.en hun adviseurs van de inhoud kennis te laten nemen. Voor deze personen zal veelal de toepassing in het buitenland van minder betekenis zijn. Voor hen is het vooral van belang op welke wijze de fusies in Nederland tussen Nederlandse lichamen tot stand kunnen komen.

De schrijver verdeelt de fusies in volledige fusies en partiële fusies.

Onder volledige fusies verstaat hij de gevallen waarin het bedrijf, dan wel de aandelen van de oorspronkelijke N.V., in een nieuwe N.V. worden ingebracht, waarna de oorspronkelijke N.V. wordt geliquideerd.

Bij partiële fusies wordt de oorspronkelijke N.V. niet geliquideerd.

In verband met de gevolgen voor de aandeelhouders met betrekking tot de inkomstenbelasting is hij terecht van oordeel, dat door de heffing van inkomstenbelasting een volledige fusie praktisch onmogelijk wordt gemaakt. (blz. 62).

Voor de vennootschapsbelasting ziet hij in het geval waarin het bedrijf van de oorspronkelijke N.V. in een nieuwe N.V. tegen afgifte van aandelen in de nieuwe N.V. wordt ingebracht via art. 18 lid 2 van het Besluit op de Vennootschapsbelasting geen bezwaren. (blz. 36 tot en met 41).

In het woord vooraf deelt hij mede dat hij zich aanbevolen houdt voor op- en aanmer-

kingen, die tot verheldering van het behandelde kunnen bijdragen.

Ik wil nu enkele opmerkingen maken.

Indien alle bestanddelen van het zuivere vermogen van de N.V. A. overgaan op de N.V. B. tegen toekenning aandelen N.V. B. blijft de terzake van de overdracht behaalde winst voor de vennootschapsbelasting buiten aanmerking, als de latere heffing van vennootschapsbelasting (bij de N.V. B.) over deze winst is verzekerd. In art. 18 wordt uitdrukkelijk gesproken van bestanddelen van het zuivere vermogen waarmede alleen maar het fiscale zuivere vermogen bedoeld kan zijn. Bij het bepalen van het zuivere vermogen worden de bestemmingsreserves van art. 10 en 11 Ink. bel. niet aangemerkt als passiva, die het zuivere vermogen verminderen. Zie art. 4 Wet Belastingherziening 1950. Bij de overdracht van alle bestanddelen van het zuivere vermogen kan een winst ontstaan en deze winst kan onbelast blijven. Indien nu ook de bestemmingsreserves zouden worden overgedragen aan de N.V. B. dan zal N.V. B. rekening willen houden met de belasting die bij aantasting van deze reserves feitelijk te zijne laste komt, hij zal dus minder voor de bestanddelen van het zuivere fiscale vermogen willen geven.

Schrijver wijst er op, dat naar de algemeen geldende opvatting de bestemmingsreserves niet kunnen worden doorgeschoven, omdat hiervoor een regeling ontbreekt. Hij denkt hier echter anders over.

Het doorschuiven van de bestemmingsreserves naar N.V. B. zal in ieder geval mogelijk zijn, indien op grond van art. 34 Venn. bel. de Minister dit toestaat. Daaraan dient dan de voorwaarde verbonden te worden, dat de N.V. B. uitdrukkelijk verklaart, dat zij de claim van de fiscus in verband met de bestemmingsreserves overneemt.

Om de latere heffing van vennootschapsbelasting over de overdrachtswinst verzekerd te doen zijn wil schrijver als aanschaffingskosten van de overgenomen bestanddelen van het zuivere vermogen bij de N.V. B. aannemen de fiscale boekwaarde van de N.V. A.; dit is in overeenstemming met de leidraad op de vennootschapsbelasting. Alleen tot het bedrag van deze fiscale aanschaffingskosten kan op de bedrijfsmiddelen worden afgeschreven.

Schrijver stelt zich nu de volgende vraag: Indien de overdracht echter met toepassing van art. 18 lid 2 Venn.bel. geschiedt, rijst de vraag of N.V. B. eveneens aanspraak kan maken op de faciliteit van de vervroegde af-

schrijving en op de investeringsaftrek ten aanzien van de door N.V. A. ingebrachte activa.

Hij beantwoordt deze vraag bevestigend, omdat hij er van uitgaat dat art. 18 lid 2 Venn.bel. uitsluitend beoogt de vennootschapsbelasting die N.V. A. over de bij de overdracht behaalde winst verschuldigd wordt bij wege van fiscale claim door te schuiven naar N.V. B., waarvoor voldoende is, dat N.V. B. verder fiscaal uitgaat van de fiscale waarden, zoals deze bij N.V. A. bestonden.

In de leidraad Venn.bel. staat: „Het verzekeren van de latere heffing van venn.bel. kan dan ook uitsluitend geschieden door de gedragslijn, welke de overnemende vennootschap aanneemt. Neemt deze de overgenomen activa en passiva in haar (fiscale) boekhouding voor dezelfde bedragen op als die waarin zij bij de andere vennootschap zou zijn opgenomen dan is aan het verzekerd zijn van de belasting voldaan”. Ook de Duitse tekst van art. 18 (2) gaat in deze richting.

Schrijver bevindt zich dus in goed gezelschap. Maar toen de leidraad werd geschreven kenden we echter geen vervroegde afschrijvingen, investeringsaftrek en bestemmingsreserves van artt. 10 en 11 Ink.bel. en daarmee dient naar mijn mening rekening te worden gehouden. Ik kom dan ook tot een andere beantwoording omdat op het tijdstip, dat deze veranderingen werden ingevoerd de Nederlandse tekst beslissend is.

Volgens art. 18 (2) moet de latere heffing van Vennootschapsbelasting over de ter zake van de overdracht behaalde winst verzekerd zijn bij de N.V. B. Dat is een wettelijke eis. Zou men nu door latere wetswijzigingen met de uitleg, die de leidraad aan deze eis heeft gegeven, in conflict komen dan zal naar mijn mening de leidraad niet meer letterlijk mogen worden gevolgd. Dat geldt in het algemeen ook voor toelichtingen, welke tijdens de parlementaire behandeling zijn gegeven en te vinden zijn in de kamerstukken van de Staten Generaal.

Welnu, indien N.V. B. *investeringsaftrek* krijgt in verband met het overnemen van bedrijfsmiddelen van N.V. A., dan is de door te schuiven fiscale claim bij de N.V. B. niet verzekerd. Immers veelal zal bij N.V. A. geen bijtelling wegens desinvestering plaats vinden, of voor geheel andere bedragen dan de investeringsaftrek bij N.V. B. bedraagt. N.V. B. kan volgens art. 8a Ink.bel. geen afstand van het recht op investeringsaftrek doen en dit zou toch nodig zijn om de fiscale claim volledig door te schuiven. Alleen via art. 34 Venn.bel. zal dit met toestemming van de Minister kunnen geschieden, zodat art. 18 (2) slechts toe te passen is als de Minister zijn medewerking verleent, indien ook bedrijfsmiddelen overgaan waarvoor recht op investeringsaftrek bestaat.

Door de *vervroegde afschrijving* bij N.V. B. wordt de belastingheffing naar een verdere toekomst verschoven. Met de schrijver ben ik het eens dat hiertegen geen bezwaar bestaat. Hij wil echter de vervroegde afschrijving (en de investeringsaftrek) verlenen op basis van de overgegangene (commerciële) verplichtingen, waarbij de fiscale waarden van de overgenomen bedrijfsmiddelen niet van belang zijn (blz. 39/40). Hiermede komt hij echter n.m.m. in strijd met het standpunt van de H.R. dat de verplichtingen slechts in aanmerking komen voor zover hiertegenover fiscale aanschaffingskosten ontstaan. Dat geldt zowel voor de vervroegde afschrijving als voor de investeringsaftrek. Zie B.N.B. 1956/298, 1957/158 en 1957/245.

Van art. 18 (2) wil schrijver ook gebruik maken in gevallen, waarin N.V. A. grote geheime reserves heeft en N.V. B. grote nog te compenseren verliezen, die door de beperkte verliescompensatie niet meer gecompenseerd zullen kunnen worden als er niet in eens grote winsten door N.V. B. worden behaald.

Ik geef het volgende voorbeeld.

Fiscale balans N.V. A.			
onroerend goed	f 1.000.000,—	Kapitaal	f 500.000,—
		reserve	„ 500.000,—
	<u>f 1.000.000,—</u>		<u>f 1.000.000,—</u>

Het onroerend goed is f 2.000.000,— waard, zodat hierin een stille reserve van f 1.000.000,— aanwezig is.

Fiscale balans N.V. B.			
activa	f 200.000,—	Kapitaal	f 2.000.000,—
verlies	„ 1.800.000,—		
	<u>f 2.000.000,—</u>		<u>f 2.000.000,—</u>

N.V. B. kan aanspraak maken op te verrekennen verliezen van f 1.800.000,—. Zij heeft praktisch haar bedrijf geliquideerd, zodat de verliescompensatie voor haar van weinig betekenis meer zal zijn.

N.V. A. brengt nu haar onroerend goed in tegen aandelen N.V. B. Met hoeveel moet het aandelenkapitaal van B. vergroot worden? Schrijver gaat op dit moeilijke probleem niet in (blz. 36). Zou N.V. A. nominaal f 2.000.000,— aandelen N.V. B. ontvangen - het aandelenkapitaal N.V. B. zou dan vergroot moeten worden tot f 4.000.000,— - dan ontvangt N.V. A. veel te weinig. Immers, ook al zou N.V. B. bij realisatie van onroerend goed door de verliescompensatie geen venn. bel. verschuldigd worden, de f 4.000.000,— aandelen N.V. B. zouden hoogstens f 2.200.000,— verminderd met het geheven registratierecht waard zijn. De aandelen N.V. B. zouden dan een waarde hebben van ruim 50 %. Het vermogen van N.V. A. zou na die transactie sterk gedaald zijn want, indien N.V. A. zelf haar onroerend goed verkocht had, zou haar vermogen van betaling van de verschuldigde venn. bel. ruim f 1.500.000,— hebben bedragen. N.V. B. zal dus veel meer dan nom. f 2.000.000,— aandelen moeten uitgeven voor de verwerving van het onroerend goed.

Het registratierecht gaat dan echter ook een rol spelen.

Art. 18 (2) Venn.bel. zal in het gestelde voorbeeld dan ook alleen toegepast worden, indien de oorspronkelijke aandelen N.V. A. en de N.V. B. zich in dezelfde handen bevinden. Worden dan f 2.000.000,— N.V. B. voor het onroerend goed van de N.V. A. uitgegeven, dan stijgen de waarden van de oorspronkelijke f 2.000.000,— aandelen N.V. B. van 10 % tot ruim 50 %. De tegenprestatie van de N.V. B. is dan van dien aard dat het vermogen van N.V. A. is gedaald en dat de N.V. A. aan haar aandeelhouders een uitdeling doet welke aan haar aandeelhouders ten goede komt in de vorm van een waardestijging van de oorspronkelijke aandelen N.V. B. Uit art 18 (1) 2de zin en § 18 (4) van de Leidraad is af te leiden dat de tegenprestatie uitsluitend uit aandelen N.V. B. moet bestaan. Uit de Duitse tekst van art. 18 voorkomend op blz. 55 blijkt m.i. ook duidelijk dat art. 18 (2) slechts van toepassing is als het gehele vermogen van N.V. A. („als Ganzes“) tegen toekenning van aandelen op N.V. B. overgaat. Is dit niet het geval doordat N.V. A. bij de overdracht een uitdeling doet, dan kan art. 18 (2) niet worden toegepast.

Bovendien is door de onverrekenende verliezen van de N.V. B. de latere heffing van vennootschapsbelasting van de ter zake van de overdracht behaalde winst niet verzekerd bij N.V. B., zodat aan de voorwaarde van art. 18 (2) niet is voldaan. Schrijver is van mening dat dit wel het geval is, want als N.V. B. maar de fiscale waarde van N.V. A. voor het onroerend goed aanhoudt, is aan de voorwaarde voldaan dat de winst te eniger tijd en wel op het tijdstip van realisatie fiscaal wordt verantwoord (blz. 40). Dat over de winst door verliescompensatie niet wordt geheven doet naar zijn mening niet ter zake.

Voor de methode van Minister Hofstra beschreven op bladzijde 112 voelt schrijver niets. Bij deze methode kunnen twee N.V.en die ieder een bedrijf hebben, tot samensmelting van deze twee bedrijven komen zonder heffing van venn.bel. bij de samensmelting maar daarbij zijn geen extra fiscale voordelen te behalen. Art. 18 (2) is echter niet geschreven om extra-fiscale voordelen te behalen maar om in bona fide gevallen fusies mogelijk te maken.

Zoals uit het vorenstaande blijkt, kan ik mij dus met de opvattingen van de schrijver over de toepassing van art. 18 (2) niet verenigen. De bespreking van art. 18 (2) Venn. bel. vormt echter slechts een klein onderdeel van dit proefschrift. De schrijver behandelt op overzichtelijke wijze de verschillende mogelijkheden, die zich bij fusies voordoen en welke de gevolgen voor de aandeelhouders bij de heffing van de inkomstenbelasting zijn, waarbij onderscheid wordt gemaakt of er al dan niet een aanmerkelijk belang aanwezig is.

Aan het nieuwe art. 21a Besluit Ink.bel. wordt de nodige aandacht besteed, terwijl ook uitvoerig de agiobonus, de claim en art. 27 Winstbelasting (fiscale eenheid) ter sprake komen.

Hij vestigt ook de aandacht op de effecten beleggingsmaatschappij met de fiscale mogelijkheden, zie blz. 65 en volgende.

Voor het belastingvrij uitreiken van agiobonussen is het van belang te weten hoeveel het agio bedraagt. Om het agio te bepalen hecht schrijver naar mijn mening te veel waarde aan de beurskoers van de aandelen van de N.V., die nieuwe belangen tegen uitgifte van aandelen verwerft, op het tijdstip dat de transactie formeel tot stand komt (blz. 99 tot en met 103). Het komt op de waarde van de nieuwe belangen aan. Hij laat duidelijk uitkomen hoe eenvoudig het is om winstreserves bij de ene N.V. - bekeken vanuit het standpunt van de aandeelhouders -

om te zetten in agio bij de andere N.V., als deze laatste de aandelen van de eerste N.V. tegen uitgifte van eigen aandelen verwerft, zonder dat dit aanleiding geeft tot heffing van inkomstenbelasting bij de aandeelhouders.

Tot deze opmerkingen meen ik mij te kun-

nen beperken en de lezers aanraden zelf kennis te nemen van het geschrift no. 16 Monografieën. Het geheel is van dien aard, dat we de schrijver dankbaar mogen zijn, dat hij het onderwerp van fusies zo ter dege heeft aangepakt en uitgewerkt.